

Hadak

Útján

Bajtársi Híradó

A Magyar Harcosok Bajtársi Közösségének tájékoztatója

LXIV. évfolyam

2013. július-augusztus-szeptember

541. szám

Az eskü kötelez

A komputer képernyője előtt ülök, és a technika csodája révén, 8.000 km távolságán keresztül, hallom a vezényszót: „Rántsunk kardot.” Az 1929-ben elhelyezett „Hősök emlékköve,” a Hősök terén, méltó színhelye a minden évben megismétlődő hadnagyavatás ünnepélyes fogadalomtételének. A száz fiatal esküre váró fiatal katona arcán simogató napsugár pásztáz. Csillogó kardjuk, Ludovikás hagyományokhoz híven várja a pillanatot, amikor kirántva „A Hazáért Mindhalálig!” esküszó elhangzik. Arcomra az ünnepi pillanatban kicsordulnak könnyeim. Bocsássátok ezt meg nekem, öreg obsitosnak, drága magyar fiatal katonának. Az esküszó egy életre szól. „Az eskü megtartja azt, aki megtartja az esküt, megtartja hivatásában, emberségében, becsületében, hozzásegíti küldetése teljesítéséhez.” - mondotta Hende Csaba honvédelmi miniszter beszédében.

Ezzel az esküvel indultunk el mi is 1942-ben a vörös bolsevizmus leverésére. Helytálltunk becsülettel, hősi küzdelemmel. Nem rajtunk múltott, hogy elbuktunk. Sokan ott maradtak. Legyen áldott emlékük! Esküt tevő katonák! Nektek nem kell 1.000 km-t gyalogolnotok idegen földön, harcolni harmincöt fokos hidegben, hiányos felszereléssel, félméteres hóban visszavonulni. Rátok sokkal szebb jövő vár. Vigyázzátok a haza biztonságát, a medréből kilépő folyók szinte védhetetlen árjával szembeni helyzetállásokkal a gátak védelmét. Kérlek, hallgassátok meg a frontot járt öreg katonák múltbéli tapasztalatait. A bátorságról, bajtársiasságról, a kapott parancs feltétel nélküli teljesítéséről.

Hetven évvel ezelőtt 1943 nyarán a magyar nép várta haza fiait. A nótaszótól hangos virágos kimenő katonavonatok most lassan gördülő vagonokban hozták a hazatérőket, sebesültekkel együtt. Igen, hazajöttünk, az ölelésre váró karok sokszor csügedten hulltak alá.

Akik hazajöttünk, eskünk szellemében szolgáltunk tovább. Erdély, Torda, Debrecen, Budapest védelme, Budavári kitörés, aminek következménye képpen elvittek az Iris partján lévő fogolytáborba. A fogolytáborban a mellettem fekvő haldokló őrnagy, szeme már barna volt a végzetes ragályos tífusztól, suttogó hangon felém fordulva mondta: „Neked még élned kell, rád még feladatok várnak.”

Jóslata beigazolódott. Az emigrációban huszonnégy éven át a Hadak Útján című bajtársi híradóban emlékeztettem a magyar királyi Honvédség dicső múltjára, harcaira, és ébren tartottam hősi halált halt bajtársaink emlékét, a katona eskühöz méltó magatartást. A lap további sorsát, éveim megnövekedett száma és megromlott látásom miatt az idejével átadtam Dr. Tóth Gergelynek. Ő már két lap szerkesztésével bizonyította rátermettségét és hozzáértését. Szellemisége és mondanivalója megnyugtató módon követi a lap eddigi színvonalát. Biztos kézben látszik a lap további sorsa. Kérem a lap munkatársait, hogy továbbra is segítsék Őt beszámolóik küldésével. Gergely, köszönöm a munkádat!

Borbás Károly, emeritus főszerkesztő

**Hadak Útján Bajtársi Híradó
A Magyar Harcosok Bajtársi
Közösségének tájékoztatója
World Federation of Hungarian
Veterans**

Official Review, Quarterly Periodical

Megjelenik negyedévenként, március, június,
szeptember és december hónapokban.
ISSN 0847-2599

Kiadó/Publisher: Simonyi László, Chicago,
MHBK központi vezető
Főszerkesztő/Editor: Dr. Tóth Gergely

A szerkesztő levelezési és emailcíme:

Hadak Útján, Dr. Tóth Gergely
P.O.Box 982740
Park City, UT 84098, USA
Email: hadakutjan@yahoo.com

**Címváltozások bejelentése, előfizetési
csekkek, hozzájárulások:**

1. Kanadából, Ausztráliából, Nagy
Britanniából kérjük az alábbi címre:

Hungarian Veterans
10-150 Berry Rd., Box 15006
Toronto, ONT., M8Y 1W3, Canada

2. Minden előfizető, ill. MHBK Főcsoport és
csoport Európából, USA-ból, Dél-
Amerikából előfizetési díját ill. Zrínyi Alap
járadékát kérjük erre a címre állítsa ki és
postázza USA dollárban:

MHBK Treasurer
10616 Wakefield St., Westchester, IL 60154,
USA

Beküldött kéziratokat és fényképeket nem
őrzünk meg és nem küldünk vissza. A
szükséges javítás és a rövidítés jogát

fenntartjuk. A névvel aláírt cikkek nem
feltétlenül tükrözik a szerkesztő és a kiadó
álláspontját. Azokért mindenkor a cikkíró
felelős. A folyóiratunkban megjelent írásokat
– a szerző és lapunk megnevezésével – más
újságok és honlapok szabadon átvehetik.

A tartalomról:

- Köszönetnyilvánítások, köszöntések
- Az emigrációs csoportok hírei
- Az argentinai MHBK főcsoport története
- Megemlékezések a nyár folyamán
- Emlékezés az utolsó Ludovikás avatásra
- Halálhírek, méltatások
- Rövid hírek, levelek, események,

Lapzárta:

**Március, június, szeptember ill.
december 1.**

**Az időről-időre fellépő helyhiány
kapcsán megértésüket kérjük,
amennyiben lehet, a beküldött anyagot
a következő számokban közöljük.**

Isten éltesse!

90. születésnapja alkalmából szeretettel köszöntjük **Tokay László szk. m. kir. páncélos hadnagy, nyá. pc. alezredest**, a Chicagói MHBK főcsoportjának egyik alapítóját, **későbbi USA főcsoportvezetőt**, az MHBK Központ egyik tanácsadóját, aki a mai napig fáradhatatlanul dolgozik a magyar honvédelmi hagyományok ápolásán és a m. kir. hadsereg jó hírnevének őrzésén. A chicagói főcsoport baráti díszében ünnepelte meg Tokay László 90. születésnapját 2013. augusztus 24.-én. Ő sajátmagát az csak öreg "obsitosnak" hívja. A szerkesztő telefonon köszöntötte fel.

Goór György ausztráliai MHBK főcsoportvezető a távolból így gratulált neki:

“Legmesszebbmenő jókívánságaimat küldöm szép kerekszámú születésnapod alkalmából.

Alkalmanként beszélgetünk közös múltunk "köldökszinorját" megtartva, és Te Laci mindig felemeled bennem a régi bajtársi szellem csodálatos érzését, erejét. Adjon a jó Isten további boldog éveket, fájdalommentes egészséget és szellemi frissességet, hogy még hosszú éveken át élvezhesd családot, barátaid és bajtársaid társaságát és ők a Tiédet.

A rangidős bajtársnak kijáró és megérdemelt tiszteletteljes üdvözlettel
Goór Gyurka (Sydney)”

Hősök Napja május utolsó vasárnapján Sydney-ben (Goór György, MHBK Ausztráliai Főcsoportvezetőtől)

A nemzeti emigráció emlékező tagjai egy hideg, de napsütéses délelőtt gyülekeztek a Rookwood-i nagy temető magyar részében lévő Hősök Keresztje előtt. Goór György MHBK főcsoportvezetésével az egyesületek zászlói és a megjelentek csendben felvonultak a Kereszt elé. A „Zrínyi Fohász” elmondása után Ft. Lédeczi Dénes Rk. plébános mondott imát elhunyt hőseink emlékére. Egy rövid idézet:

„Hősök Hőse, Krisztus Király! Csendesen elpihentek Ők a világ minden táján s, mi most lélekben itt tisztelgünk katonáink emléke előtt, itt száll buzó imánk a Haza védelmezésében elesett hősi halottainkért, minden hős katonáért. Urunk, Jézus Krisztus, Te három napon át sírban nyugodtál, és ezzel megszentelted híveid sírját. Add, hogy testvéreink, akik megjárták a földi élet útját és átléptek a halál kapuján, békecsövegben nyugodjanak mindaddig, amíg majd életre kelted őket a feltámadás napján, mert Te vagy a feltámadás és az élet. Engedd, hogy a mennyei örök világosságot a Te tündöklő arcodon lássak meg! Aki élsz és uralkodol mindörökkön-örökké. Ámen.”

Ezután v. Mécs János saját költeményét szavalta el, majd Ilosvay-Egyed Katalin, a New South Wales-i M.E.Sz. elnöke és v. Bene Ferenc József MHBK főcsoportvezető, a Szt. László Lovagrend Ausztráliai törzsszéktartója, a Független Szabadságharcos Szövetség elnöke elhelyezték a kegyelet koszorúját a Hősök keresztjére. A Himnusz eléneklése után Ft. Lédeczi Dénes és a refomátus presbiterek ökumenikus istentiszteletén vettünk részt, ahol Ft. Lédeczi Dénes ismét megemlékezett elesett hőseinkről. v. Mécs János és Gáspár András az alkalomhoz illő versek tolmácsolásával, Kicsi Csilla pedig bibliai idézettel tisztelgett a magyar hősök emléke előtt.

Az MHBK Délausztráliai Zákó András Főcsoportja beszámolója, beküldte Dobozy István VRNT, főcsoportvezető (Híreik a helyi Bajtársi Értesítőben jelennek meg, mely már 43. évfolyamában jár.)

2013. június 2.-án tartották Adelaide-ben a Magyar Házban és az előtte álló emlékműnél a Hősök Napját és Trianon megemlékezésünket. Részletek a főcsoportvezető ünnepi beszédéből:

„Május utolsó vasárnapján szerte a világon, és most már újból szülőföldünkön is, megemlékeznek a magyar hősekről. Mi is eljöttünk, hogy lerójuk tiszteletünket hőseinknek, és hogy megemlékezzünk a Trianoni kényszerszerződésről, aminek június 4-én van az évfordulója. (...) Magyarország feldarabolása történelmi ostobaság és szervezett gonoszság volt, káros és igazságtalan. A döntés nem csak magyar területeket és családokat választott el, hanem magyar népcsoportok elnyomását is jóváhagyta. Ez a nap ma is minden becsületes embernek a szemében gyásznappal s erre a békeparancsra csak azt válaszolhatjuk, hogy nem fogadjuk el. Nem, nem, soha!

Kérem, mindig védelmezzük nemzetünk érdekeit, mert ha ezt nem tudjuk megtenni, akkor elődeink joggal feltehetik a keserű kérdést: Érdemes volt ezért hősi halált halni?

Arra törekedjünk, hogy úgy hirdessük az igazságot, hogy az ne további bűnre, hanem a jó útra vezessen másokat. Emellett tartsuk meg magyarságunkat minden áron. És hogy ki a magyar?

Olvassuk el a néhai báró Perényi Zsigmond koronaőr, a Magyarok Világkongresszusának elnökének nyilatkozatát a magyarságról. Közös szellemi és lelki táborba akarta gyűjteni ő is a világ minden tájára elszakadt magyarokat:

„Mi nem nézünk semmire, mi csak azt vizsgáljuk, ki vallja magát magyarnak. Nem pillantunk be az útlevelébe, de még csak az iránt sem érdeklődünk, hogy milyen pártpolitikát folytat. Ha valaki magyarnak vallja magát, akkor az magyar.”

2013 Hősök napja, Adelaide, Dél-Ausztrália

A Trianoni gyásznapi emlékezésre a résztvevők közösen elénekelték a Délvidéki Indulót és a Felvidéki Riadót, majd a Székely Himnuszt. Befejezésül Móra László Magyar Zászló c. verse hangzott el, majd a zászlóknak az emlékműhöz való kivitele és a virágok elhelyezése után elénekelték a Magyar Himnuszt.

Születés- és névnapjukon a következő tagokat köszöntötték:

„Bajtársi jókívánságainkat küldjük Jakab G. István júl.20-i, Nt.Szabó Attila júl.26-i, v.Ugody Alajos aug.13-i, v. Nagy Ákos aug.21-i születésnapja alkalmából. Polgári R.-né júl.-5-i Sarolta, Bereksally Istvánné és Dr.Nagy Ákosné júl.22-i Magdolna, Glatz Márta, Herendi Márta és Kövendy Márta júl.29-i Márta névnapjukhoz jó egészséget és örömet kívánunk.”

A Horthy Miklós Társaság Ausztráliai tagozatának megemlékezése vitéz Nagybányai Horthy Miklósról

A Horthy Miklós Társaság Ausztráliai tagozata május 18.-án emlékezett meg vitéz Nagybányai Horthy Miklós Adria-tengeri, otrantói csatájának győzelméről (1917. május 14.), melynek során a túlerőben levő antant hatalmak tengeri blokádját verte szét. Az ütközet során maga Horthy is megsebesült, de a Navara fedélzetén maradván, hordágyról irányította a harcot a végső győzelemig. A rendezvény a református egyház North Fitzroy-I "Bocskai" dísztermében került megrendezésre, mely a magyar Hiszekegy elmondásával kezdődött, majd hőseink, mártírjaink, valamint a nemrég elhunyt özv. Horthy Istvánné gróf Edelsheim Gyulai Ilona, társaságunk tb. elnöke emlékének néma egyperces főhajtással adóztunk. Dankó Ferenc, a Horthy Miklós Társaság Ausztráliai tagozata elnöke beszédében ismertette a Horthy Miklós Társaság feladatát és célkitűzéseit: többek között Horthy Miklós emlékének ápolása, jó hírnevének visszaállítása. A hazug, aljas, alaptalan vádak szigorú cáfolata tényekkel alátámasztva. A Horthy-korszak kiváló eredményeinek ismertetése. A magyar Szentkorona országának visszaállítása. A nemzeti szervezetekkel, mozgalmakkal való szoros együttműködés. A magyar királyi honvéd hagyományörző egyesületek és a magyar csendőr baráti egyesületek támogatása stb. Majd az elnök ismertette Horthy érdemeit: kiváló, bátor katona volt, megszervezte a nemzeti hadsereget, melynek élén vonult be Budapestre 1919. november 16.-án. Horthy Miklóssal a rend és közbiztonság helyreállt. Horthy a bolsevizmus magyarországi terjedésének gátat vet. Horthy alatt

nálunk se fazizmus, se nemzeti szocializmus nem volt. Alkotmányos, demokratikus kormányzás volt. A trianoni békediktátum által szétszaggatott hazánkban a jövőbe vetett hitet képes volt megerősíteni. A csonka Magyarországot másfél évtized alatt gazdaságilag, politikailag európai szintre hozta fel. Trianon revíziója tárgyalások útján volt célja. Őszinte, becsületes, emberbarát ÁLLAMFÉRFI volt. A Horthy család birtoka ugyanakkora volt mikor lemondatták, mint amikor kormányzóvá választották. Az előadás során említést nyert a mai otthoni vagyon- és közbiztonság. A lakosság maga kéri a csendőrség visszaállítását, de ezt az igazság és rend hagyományos ellenségei, valamint még a kormány rendért felelős minisztere is ellenzi. Majd megemlékeztünk a honvédség napjáról is, mellyel az 1848-as szabadságharcunk során honvédségünk által Buda várának az osztrákoktól való visszafoglalására (május 21) emlékezünk. "Horthy Miklóssal kapcsolatban elengedhetetlen nem megemléteni" – mondotta Dankó Ferenc, "hogyan Hitler elől menekülve Horthy Magyarországon kapott menedéket szinte a háború végéig több, mint 200.000 lengyel, 350.000 zsidó, és 10.000 szlovák, szerb és horvát menekült." Akkor Horthyt ezért zsidóbérenc jelzővel illették a nyilasok, ma pedig a gerinctelen magyarellenesek a hazugságok, rágalmak özönét zúdítják Horthy Miklósról. A nép szívében azonban az "igazi" Horthy Miklós él, és egyre-másra emelnek neki szobrot, emléktáblát, utcát, teret neveznek el róla. A program utolsó aktusaként a Horthy Miklós Társaság új tagjainak adtuk át ünnepélyesen tagsági igazolványukat, valamint az elismerő okleveleket az ezt kiérdemeltéknek. Az ebéd elfogyasztása után a megjelentek még sokáig beszélgettek.

Bajtársi üdvözléssel: **Dankó Ferenc, Melbourne**

Március 15-i megemlékezés Melbourne-ben (beküldte Dankó Ferenc)

Melbourne-ben két helyen is megemlékeztek dicső szabadságharcunkról és azok hőseiről március 17-én, vasárnap. 10 órakor a Carlton-i temető Magyar Hősi Emlékművénél Nt. Dézsi Csaba lelképásztor rövid áhítat keretében emlékezett meg az 1848-49 –es szabadságharc hőseiről, mártírjairól. Az ima után a Református Egyház Victoriái kerülete, az Ausztráliai Erdélyi Szövetség, az MHBK, a Vitézi Rend, s a Trianon Társaság Victoriái Tagozata küldöttei koszorúzták meg a emlékművet. 11 órakor a Magyar Református Templomban ünnepi istentiszteletet tartottak.

Délután 15 órakor a Melbourne-i Magyar Központ emlékparkjában a Hősi Emlékműnél imával kezdődött a műsor, majd a következő egyesületek helyezték el az emlékezés és hála koszorúit: Ausztráliai Erdélyi Szövetség, Árpád Otthon, Délvidéki Demokratikus Magyarok Szövetsége, Gyöngyös Bokréta Néptáncgyűttes, Melbourne-i Magyar Központ, Trianon Társaság Victoriái Tagozata, Melbourne-i Magyar Televízió, Emberjogi Alap, Victoriái Magyar Tanács, és a Számítógép Klub. Nemzeti fohászuk eléneklése után a Magyar Központ ifjúsági termében folytatódott a megemlékezés. Először Kossuth-nóták hangzottak el, majd Petőfi Sándor Föltámadott a tenger c. versét szavalták el. Utána felolvasták a híressé vált 12 pontot, avagy „Mit kíván a magyar nemzet?” Befejezésül Jusztin Tamás kiváló előadásában hangzott el a Nemzeti Dal megzenésített változata.

Mindkét megemlékezésen az Emlékműveknél Dankó Ferenc, a Horthy Miklós Társaság Ausztráliai Tagozata elnöke, az egri-heves megyei HOHE tagja, édesapja m.kir. századosi egyenruhájában állt díszőrséget, kivont karddal tisztelegve a Himnusz elhangzása alatt.

A Melbourne-i március 15-i megemlékezés résztvevői a Carlton-i temető magyar emlékművénél

A KÖZPONTI VEZETŐ ÜZENETE

A múltkori, EU elleni kifakadásom nem volt véletlen. Szerintem ha ez a szervezet azt tervezi, hogy egy teljes Európai Uniót akar szervezni, amiben a tagállamok jövője a teljes szociális és erkölcsi lealacsonyodás, akkor minden olyan nemzet, mely hűséges akar maradni ősei szelleméhez és történelméhez, csak úgy maradhat meg, ha nem engedi önmagát s nemzeti becsületét a sülyesztőbe taszítani. A "másság" korlátlan tisztelete, sőt az önnön nemzetiség háttérbe szorítása csak a nemzet öngyilkosságát hozhatja. Talán ez könnyebb olyan országoknak, melyek függetlenségi történelme egy-két századnyi, de olyanoknak, akiknek ez évezredekre megy vissza, az istelenség és az erkölcsnek hiánya a véget jelentheti.

Erre nekünk, magyaroknak, igazán nincs szükségünk. Európai társaink 1241 óta sokszor bebizonyították, hogy nem sokat törődtek velünk, hagytak kisebbé és még kisebbé sorvadnunk - és úgy látszik, ez az úgynevezett "haladás." S ebből elégünk kell, hogy legyen!

"Tovaris" Tavares intelmeire sincs szükségünk. Az ő saját hazája is a tönk szélén áll... S a keletibbi országok nem azért éltek s haltak évszázadokon keresztül, hogy most a "nagy nyugati" országok pénzügyi rabjai legyenek pusztán olcsó munkaerőként.

A mostani magyar kormány ha nem is tetszik mindenkinek, mégis, az első, amely legalább meg akarja őrizni függetlenségünket; mely elismeri, hogy van Isten, hogy van IMF nélküli gazdasági jövő, hogy a család egy férfi és egy nő és azoknak gyermekei – nem valami új "haladó" felfogás, amely elfogad mindent, ami vallás- és hagyománymentes.

Ha ez így megy tovább, remélem, hogy azok a nemzetek, amelyeket eddig sikerült bevakítani az EU-tagságba, felébrednek, míg van még idejük, s így vagy úgy, kilépnek az EU pocsolyából.

Bajtársi üdvözléssel,
Simonyi László központi vezető (Chicago)

Szentkirályi Endre (Cleveland) összefoglalója doktori munkájáról, és felhívása

“Clevelandben születtem, ott nevelkedtem, életem nagy részét ott töltöttem, most is ott lakom. Gyermekkoromban mindig úgy tűnt, hogy mindig egyik vagy másik magyar cserkészbarátom éppen indult vagy érkezett (bátyámat beleértve) amerikai katonai szolgálatból. Felnőtt koromban pedig elkezdtem Cleveland magyar közösségi helyzetét kutatni – született belőle egy doktori disszertáció (*Hungarians in Cleveland 1951-2011: Then and Now*), amit 2013 júniusában sikeresen meg is védtem a Debreceni Egyetemen, Dr. Glant Tibor témavezetésével. A munka egyik fejezete a clevelandi magyarok amerikai katonai szolgálatát tárgyalja. Ugyanis 330 clevelandi magyar szolgált az amerikai fegyveres erőknél 1951 óta, a koreai háború időszaka alatt például több, mint százan, és a vietnámi háború alatt is hasonló létszámban. Vietnám földjén 10 clevelandi magyar fiú halt hősi halált, ezzel szolgálván új hazájukat. A sorkötelesség eltörlése után is számosan szolgáltak önkéntesen, befejezván a hidegháborút, majd Irakban és Afganisztánban is. 27 clevelandi magyar szolgált tisztként, közülük két tábornok és több ezredes is. Ma is legalább 16 clevelandi magyar van az amerikai hadseregben.

A disszertáció katonai anyagából pedig 2014. tavaszán könyv jelenik meg a Zrínyi Kiadó gondozásában, a clevelandi MHBK főcsoport támogatásával, Kőrössy János segítségének köszönhetően.
Szentkirályi Endre”

ENDRE FELHÍVÁSA: Aki tud más olyan amerikai magyarról (New York, New Brunswick, Chicago, Los Angeles, stb.), aki 1951 óta szolgált volna az amerikai hadseregben, küldje el rövid (néhány mondatos) katonai pályafutásának leírását, civil foglalkozását és jelenlegi elérhetőségeit az emlekezés@gmail.com címre. Köszönöm, Szentkirályi Endre

Ludovikás emléktábla Bécsújhelyen

A szerkesztő idén májusban készítette e fényképet Bécsújhelyen (Wiener Neustadt) az ottani Militäarakademie épületében található emléktábláról, melyet emigráns volt ludovikások állítottak 1968-ban. Eredeti szövege:

“Die ehemalige kgl. ung. Honvéd Ludovica Akademie in Budapest, gegründet 1808 von Königin Maria Ludovica, Gemahlin Königs Franz I. als Schwesteroffiziersbildungsstätte der k.u.k. Theresianischen Militäarakademie, gab bis 1918 der bewaffneten Macht Österreich-Ungarns, danach bis 1944 im Königreich Ungarn der kgl. ung. Honvéd tüchtige und tapfere Offiziere.

An ihrem 160. Gründungsjubiläum gedenken die ehem. Ludovica-Akademiker im Exil in unvergänglicher Kameradschaft mit den ehemaligen k.u.k. Militäarakademikern ihrer gefallenen Kameraden und ihrer ruhmreichen Tradition in der Alma Mater Theresiana, die ihnen Herz und Tore aufgetan hat.

Wiener Neustadt 1968”

Horthy-szobrot avattak Hencidán

2013. június 22. Nyíró Gizella, hajdupress.hu

A vitéz Nagybányai Horthy Miklóstól származó gondolat - "Mindnyájunk közös szent célja: Magyarország felszabadítása" - olvasható annak a szobornak a talapzatán, melyet szombaton avattak Hencidán, a Trianon, illetve a világháború áldozatainak emlékére állított szobrok közelében.

A rekkenő hőség ellenére sokan érkeztek határon innen és túlról a Glatz Sándor és Veres Attila által készített, és Zetényi-Csukás Ferenc, a *Kárpát-medencei Vitézi Rend* főkapitánya, a Horthy István Alapítvány elnöke által adományozott szobor avatójára. A külsőségeiben a magyarság identitását erősíteni hivatott rendezvény első szónoka a település polgármestere, Szémán László volt, aki bejelentette: egy méltatlanul mellőzött, nagy formátumú politikus szoboravatójára kerül sor. Amikor híre ment, hogy Horthy emlékére szobrot kívánnak elhelyezni, kaptak hideget, meleget egyaránt - tette hozzá. Pedig a kormányzó regnálása alatt sikerült az elcsatolt területek jelentős részét visszaszerezni, s Horthy szociális intézkedések sorozatát vezette be. Igaz, hogy belesodródott a világháborúba, ám katonáit igyekezett távol tartani a tényleges harcoktól. A háború végén sem a nürnbergi bíróság, sem a Wiesental Központ nem kezelte háborús bűnösnek. "Ne ítélj, hogy ne ítéltessenek!" - ajánlotta a jelenlévők figyelmébe.

A szónokok beszédét a nagyváradi férfikórus, illetve asszonykórus népszerű Horthy-nótái, katonadalai színesítették. A Nyíregyházáról érkezett Kádár János Horthyt, mint lovast méltatta. Úgy fogalmazott, hogy Horthy személyében az utolsó lovag uralkodót veszítettük el, aki lovagi tettekkel és erényekkel rendelkező személy volt. A szobrot Horthy Éva és Glatz Sándor leplezte le, majd Zetényi-Csukás Ferenc szólt az ünneplőkhöz. Mondandójának lényege: nemzetmentőre, új Horthy Miklóstra van szüksége a hazának, melyben

össze kell fognunk megmaradásunkért.

Dr. Ulics Erika a 145 évvel ezelőtt született kormányzó mának szóló üzenetét tolmácsolta a jelenlévőknek. Voltak, vannak hazájukért tenni akarók, s a mai szoboravató üzenet a világmegrontó erőknek itthon és gúnyhatárokon túl is - fogalmazott a szónok.

A szobor talapzatánál elsőnek a határon túlról érkezett nagyszalontai, nagyváradi, bihardiószegi és felvidéki magyarok, majd az itteniek képviselőit helyezték el a tisztelet és nagybecsülés koszorúit, virágait.

Siposné Prof. dr. Kecskeméthy Klára ezredes, a Nemzeti Közszolgálati Egyetem oktatója írja:

“Élvezettel olvastam a ‘Honvédruha’ című írást (<http://www.magyarhirlap.hu/honvedruha>). Az egyenruha különböző fajtáiról, a kiegészítőkről a Ludovikás bajtársaim órákon át meséltek. Én is küldök Önnek egy honlapot.

<http://www.bekescsabaivarosvedok.hu/2013/08/10/siposne-prof-dr-kecskemethy-klara-a-hosok-kozottunk-elnek-hosok-napi-hagyomanyok-2013-augusztus-2-bekescsaba/>

Augusztus 2-án lent jártam Békéscsabán, ahol a 101. cs. és kir. gyalogezred emlékmű állításának 90. évfordulóját ünnepelték. Én voltam az ünnepi szónok, egyrészt mert Békéscsabán születtem, másrészt, mert az oszlop a Szabadság téren áll, ahol az első lépéseket tettem meg.”

A szerkesztő kiegészítése: A fent említett *Honvédruha* című cikkel kapcsolatban tett fontos megjegyzést **Veres Gusztáv Cleveandból**: “Érdekes írás, de egy tévedést fedeztem fel benne, a “Nagy-Magyarország” kifejezéssel kapcsolatban. Hazánk ugyanis csak Nagy Lajos király alatt volt “Nagy-Magyarország”, amikor “három tenger mosta” határait. Azelőtti és azutáni időkre a “Magyarország” a helyes megjelölés, ma pedig “Csonka-Magyarország.”

Szabó Palócz Attila: Kegyelet

Magyar Hírlap, 2013. augusztus 24.

„A gyűjtőtáborokig vezető úton a foglyok több éjszakát töltöttek el a legkülönbözőbb helyeken. Általában istállókban, ólakban, tanyákon, iskolákban vagy valamilyen fűtetlen kőépületben, de nem volt ritka, hogy a mezőn vagy a hómezőn a szabad ég alatt éjszakáztak” – a Kairoshoz Kiadó gondozásában jelent meg **Bognár Zalán** nagy ívű munkájának második, bővített kiadása

Hadifogolytáborok és (hadifogoly)sors a Vörös Hadsereg által megszállt Magyarországon 1944–1945 címmel.

Az alapos kutatómunkával készült kiadvány sokkal mélyebb elemzést érdemel – amire ilyen rövid keretek között most nem vállalkozhatunk –,

mégis, ahogy így a nyárvégen olvasgatom fejezeteit, jut eszembe, s nem is oly hirtelen, hogy szinte bármikor érdemes felhívni a figyelmet: hány és hány olyan momentum van még a kvázi ismert történelmi eseménysoroknak, főleg a 20. századból, amelyek évtizedeken át nem kaphattak publicitást. Bognár Zalán történész munkája így nemcsak hiánypótló – hiszen előtte senki sem tárta fel a témát ilyen alaposan –, de olyan kérdésekre is választ talál, amelyekre hozzá tartozók, gyászolók és leszármazottak – hét évtizeden át – hiába keresték, remélték a válaszokat. Ha semmi másért, hát kegyeleti okokból...

2013. augusztus elsejétől nincs kommunista pótlék (Magyar Hírlap)

Augusztus első napjától kezdődően megvonták a korábban kommunista nyugdíjpótlékban részesülők juttatásait. A szabályváltozás 142 embert érint. A vonatkozó juttatások összege 8-16 ezer forint havonta. Titkosszolgálati tevékenység miatt 112 személytől vonták meg a pótlékot, egyéb jogcímenek pedig 30 embernél született ilyen döntés.

A jogszabály szerint a pótlékokat azoktól - illetve azok özvegyeitől - vonják meg, akik 1945 és 1949 között közreműködtek a demokratikus államberendezkedés felszámolásában; szerepet játszottak az 1956-os forradalom és szabadságharc leverésében vagy az azt követő megtorlásokban; 1948 és 1990. május 1. között titkosszolgálati tevékenységet folytattak.

Azok sem kapnak ilyen juttatást tovább, akik az 1948 és 1990. május 1-je közötti időszakban betöltött állami vezetői tisztségük és az abban végzett tevékenységük, valamint a Magyar Kommunista Pártban, a Magyar Dolgozók Pártjában, a Magyar Szocialista Munkáspártban vagy a Kommunista Ifjúsági Szövetségben betöltött vezető tisztségük és az abban a tisztségben végzett tevékenységük miatt érdemtelenek a juttatásra.

A szerkesztő megj.: A hír nagyon jó, ugyanakkor elképesztő, hogy ez csak most történt meg. Képzelnék el, ha Németországban 1968-ig fizettek volna a náci rendszer kiszolgálóinak.

Könyvbemutató Dr. Képiró Sándor peréről

Dr. Parádi József, a *Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-Történelmi Tudományos Társaság* elnöke adott hírt egy budapesti könyvbemutatóról.

“Tisztelt Tagtársak, kedves Szimpatizánsok!

Ezúton tájékoztatlak Benneteket arról, hogy dr. ZÉTÉNYI Zsolt tagtársunk, dr. KÉPIRÓ Sándor védőügyvédje, könyvet írt a perről *A Képiró-ügy* címmel.

A kötetet dr. SZAKÁLY Sándor prof. az MTA doktora, tagtársunk, a nemzeti Közszolgálati Egyetem tudományos rektor-helyettese és MEDVIGY Endre irodalomtörténész mutatta be.

Tudományos társaságunk méltatlannak tartja azt a helyzetet, amelyben nemzetünk történetének egy szelete a politikai csatározások színterévé vált. Álláspontunk szerint a magyar történelmet nem helyes világnézeti alapon megítélni, hanem azt a történelmi objektivitás talaján állva célszerű gondozni és értékelni. Úgy gondoljuk, nem segíti elő a történelemtudomány fejlődését, ha a különböző világnézeti előítéletek dogmagyűjtemény jellegű megközelítéseibe igyekeznek egyesek beleygőmőszölni a történelmi eseményeket, nem ritkán attól sem visszariadva, hogy saját szájuk íze szerint alakítsák azokat. Ebből fakadóan üdvözlünk minden olyan alkotást, amely elvonja a lehetőséget a témát meglóvalgolni igyekvő preconcepcionális történelemmagyarázóktól.

A szerző a tőle megszokott jogászai precizitással és objektivitással dolgozta fel a témakört. Nem propaganda-kiadvány jött létre, hanem jogi irányultságú tudományos igényű, színvonalú alkotás született. A maga nemében tehát egyedülálló műről van szó, amelyet minden érdeklődő figyelmébe ajánlok.

A könyv megvásárolható a <http://www.kairosz.hu> honlap felkeresésével, továbbá a 1134 Budapest, Apály utca 2/d szám alatti könyvesboltban.

Nemzeti rendvédelem-történetünk eredményes művelésének elősegítése érdekében kifejtett tevékenységekhez további sikereket kívánok!

Budapest, 2013. VIII. 1.

Tagtársi üdvözléssel: Dr. Parádi József, a társaság elnöke”

Kedves főszerkesztő úr!

A nagyváradi m. kir. "Gábor Áron Honvéd Tüzérségi Hadapródiskola Bajtársi Kör" minden tagja és a magam nevében, bajtársi tisztelettel köszöntelek új beosztásodban. Kívánunk Neked is eredményes, jó munkát és töretlen jó egészséget. Kérünk, ismerkedj meg velünk a www.hadaprodiskola.hu honlapunkon.

Csak nemrég értesültem a főszerkesztői "őrségváltásról" a legutóbbi MHBK tájékoztatóból. Reméljük, hogy a Károly Bátyánkkal kiépített jó kapcsolat Veled is él majd a továbbiakban!

Tisztelettel: v. Horváth Gyula ny. tüzér ales., tb. törzskapitány

Dr. Farkas Jenő m. kir. rep. hdgy., ny. rehab. ezredes beszámolója a letkési hősökre és a Szent László Hadosztály Katonáira való megemlékezésről

Kelt Gödöllő, 2013. július 20.

Már sajnos csak egy túlélő jelent meg ünnepségünkön, Szabó Miklós volt hdp. őrmester, ny. őrnagy, aki a hadosztály Gránátos ezrede Helembai harca során fél lábát hagyta. Megmentőjével, aki kihúzta a vonalból, Kovács őrvezetővel a háború után először itt Letkésen a hősi emlékmű előtt találkozott.

A szentmisét Záborszky Kálmán főtisztelendő úr tartotta. Megkoszorúztuk a templomban levő Repülő Lövész Ezred márványtábláját. A temetőben Dr. Farkas Jenő ny. ezds. Tóth Ferenc volt repülő lövész ezredbeli repülő tizedes Báránдрól írt levelét olvasta fel, miszerint nem tud részt venni az ünnepségen. Írja, hogy „jó szívvel veszem tudomásul, hogy rendszeresen megemlékeznek azokról a kiváló szellemi adottságokkal rendelkező 20 néhány éves katonákról, kik a legértékesebbet, életüket áldozták szeretett hazájukért, Magyarorszáért. Lehet rajta vitatkozni, megkérdőjelezhető, hogy igaz ügyért harcoltak-e. Egyen azonban nem lehet. Ők mély hazafias érzéssel küzdöttek, abban a tudatban, hogy hazájukat, nemzetüket védik. A második világháború példaértékű katonai ellenállását hajtották végre. Köszönöm a hős ellenállókra való rendszeres megemlékezést.”

Dr. Farkas Jenő, és a szolnoki Szent László hadosztály hagyományőrzői

A Hősi Emlékoszlop előtt az eddig legszakavatottabb ünnepi szónokunk, a Zrínyi Egyetem rektora, Dr. Boldizsár Gábor ejtőernyős ezredes úr a Szent László Hadosztály védelmi harcait, eredményeit stratégiai szempontból értékelte. Utána egy 16 éves fiatalember, Sebők Bence, aki a Szent László hadosztályról írott dolgozatával országos második helyezést ért el, beszélt az itteni harcokról. Végül az oroszok felvidéki tízéves Zsákovits Dani szavalt el Szántó Lóránt: A Szent László hadosztály c. 2005-ben írott versét. Ezután Kovács István polgármester úr ismertette az emlékmű létrehozásának körülményeit, majd az Önkormányzat nevében meghívta a résztvevőket az Oktatási Intézményük új közösségi ebédlőjébe ebédre.

Az ünnepség alatt, az emlékmű mellett a szolnoki Szent László hadosztály hagyományőrző katonái álltak a m. kir. honvédség - kimondottan szabályos - öltözetében díszőrséget. Az emlékművet a Felvidéki Kicsind Község Önkormányzata, az ipolyszalkai Magyar Ház a Világban Szétszóródva Élő Testvéreinkért Szervezet, az ipolyszalkai Magyar Közösség Pártja és az oroszok Hadimúzeum képviselői, majd Szabó Miklós ny. őrnagy, a Magyar Csendőr Bajtársi Egyesület, a Szent György Rend Budavári Fraternitas, a Budapest II. és IV. kerületi POFOSZ II. Budai Nemzetőrség, magyar Ejtőernyősök Bajtársi Szövetsége, Letkés Önkormányzata, s a Szent László Hadosztály Katonáinak Baráti Köre képviselői koszorúzták meg. Ebéd után az ünnepségen résztvevők átmentek Ipolyszalkára a temetőbe és ott helyezték el koszorúikat.

Ne feledjünk – egy korábbi recski megemlékezés (beküldte Nagy László): Kegyeleti Emlékünnepség a recski kényszermunkatábor helyén (MTI)

A hírhedt recski kényszermunkatábort – szovjet mintára – 1950 és 1953 között az Államvédelmi Hatóság (ÁVH) működtette. A munkatábor poklát mintegy ezerötszázan járták meg, akiket minimális létfeltételek mellett, folyamatosan dolgoztattak. A bírósági ítélet nélkül fogva tartottak között a társadalom minden rétege jelen volt, a munkástól a volt földbirtokosig, katonatisztól az értelmiségig. Az embertelen körülmények – a kőbányában végzett megerőltető, napi 12-14 órai munka, az éheztetés, az orvosi ellátás hiánya, a megalázó fenyegetések, büntetések és kínzások, valamint az elszennvedett balesetek – miatt egytizedük életét veszítette. Mivel a táborból senki sem szabadulhatott, létét sikerült teljesen titokban tartani. Mindössze kétszer volt sikeres szökési kísérlet: az egyik rab átjutott a korabeli Csehszlovákiába, de miután hírért vette, hogy a családját bebörtönözték, feladta magát. A másik szökevénynek, Michnay Gyulának 1951-ben sikerült eljutnia Bécsbe, ahol a Szabad Európa Rádió adásában felolvasta hatszáz rabtársa nevét. A hozzátartozók innen tudhatták meg, hogy szeretteik még élnek, és a Nyugat is ekkor szerzett tudomást a tábor létéről.

Sztálin 1953. március 5-én bekövetkezett halála után a miniszterelnökké kinevezett Nagy Imre a többi internálótáborral együtt a recski tábort is megszüntette. A recski emlékművet 1991-ben avatták fel, a Nemzeti Emlékparkot pedig öt évvel később. Megtekinthető az őrtorony, a rabok elszállásolására épített barakk, valamint a tábor szögesdrótkerítésének egy része.

Az ünnepi műsor befejezte után koszorúzásra került sor az emlékműnél, ahol többek között Dr. Boros Péter volt miniszterelnök és Dr. Szakály Sándor, a HOHE jelenlegi elnöke is elhelyezte az a kegyelet és megemlékezés koszorúját. Ezzel megemlékeztek az itt raboskodó Kéri Kálmán vezérezredestől, HOHE alapító elnökéről, Dr. Sasvári Andor dandártábornokról, Mohay Károly őrnagyról és a többi idehurcolt rabról.

Könyvbemutató – v. Pongrácz György

v. Pintér Kornél, a Magyar Vidék Országos 56-os Szövetség elnöke jelentette, hogy *Az 1956-os Forradalom és Szabadságharc emlékéért Alapítvány*, a Magyar Vidék Országos 56-os Szövetség és a *Történelmi Vitézi Rend* 2013. szeptember 6-án Veszprémben bemutatta v. Pongrácz György II. világháborús katona **„Gépesített tatárjárás Közép-Európában – Igazodás jobbra”** és **„Egy másik Nürnberg”** c. kötetét.

Egy kis történelem – Osztrák-magyar katonák Jeruzsálemben 1916-ban (ismerősén keresztül beküldte Borbás Károly)

1916. május 9.-ének reggelén Jeruzsálem lakói nem mindennapos eseményre ébredtek: az osztrák-magyar monarchia hadseregének négyszáz magyar katonája masírozott be díszmenetben a városba. Bár a katonák csak átutazóban voltak útban a Negev sivatag felé, rövid látogatásuk több fontos eseményét is

megörökítették korabeli naplófeljegyzések és levelek. Ezekből többek közt megtudjuk, hogy az osztrák-magyar zarándokház rektora, Franz Fellingner vezetésében a katonák végiglátogatták a város szent helyeit. Látogatásuk egyik fénypontja a Szentsír-templomban tartott ünnepélyes szentmise volt, melyhez a zenei kíséretet az egység zenekara szolgáltatta.

A hegyi tarackos osztály tábori lelkésze és tisztikara a jeruzsálemi szentmise után

De mit is keresett ez a nyolcszáz magyar katona 1916 közepén a török fennhatóságú Jeruzsálemben? A válaszhoz forgassuk vissza az idő kerekét még másfél évvel.

1915 februárjában a központi hatalmak oldalán harcoló Törökország sikertelen kísérletet tett az angol kézen lévő Szuezi csatorna bevételére. A kudarc ellenére a török vezérkar újabb áttörési kísérletet tervezett, ez alkalommal számítva a szövetségesek nehézfegyvereinek támogatására. Már a háború előtti közös hadgyakorlaton kitűnt, hogy az osztrák-magyar hadsereg hegyi tüzérségét különös hatékonysággal lehetne bevetni egy esetleges sivatagi offenzívánál. Ezért 1915 szeptemberében Enver Pasa a Monarchia konstantinápolyi követségéhez fordult, s tüzérségi támogatást kért egy újabb szuezi offenzívához. Vonakodva bár, de a szövetségi viszonyt rontani nem akarva, a Monarchia két, összesen nyolcszáz főből álló hegyi tarackosüteget küldött 1916 tavaszán a török fennhatóságú Palesztinába.

Míg a szuezi frontra küldött tarackokról a kiváló pilzeni Škoda művek gondoskodott, az őket kezelni hivatott Marno hegyi tarackos osztály - K. u. k. Gebirgshaubitzendivision von Marno - szinte kizárólag magyar katonákból állt: a hadosztályt alkotó két üteg egyikének Budapest, a másiknak Kassa volt a hadkiegészítő körzete. Ezt erősíti meg az a pár tábori képeslap is, amit filatéliai internetes oldalakon találtam: a k.u.k. Gebirgshaubitzenbatterie jelzésű lapok feladói és címzettjei is mind magyarok.

De térjünk vissza 1916 elejére. A Marno hegyi tarackos osztályt nagy csinnadrattával február végén, március elején indították útnak a Közel-Keletre. Konstantinápolyban keleti pompával fogadták a magyar vitézeket, s néhány nappal megérkezésük után maga a szultán és Enver Pasa is személyesen szemlélte meg a szövetséges csapatokat. A hadosztály saját zenekarának fellépése nagy sikert aratott nemcsak a helyi osztrák-magyar és német kolónia, hanem a török közönség előtt is.

A csapatok március végén indultak tovább, először vonaton, majd ökor- és lovasfogatokkal kelve át a Taurus hegységen. Damaszkuszba érkezve ismét vonatra szálltak, s Jeruzsálem érintésével végül április 12-én érkeztek a Negev sivatagba, Berseba városába, ahol csatlakoztak török szövetségeseikhez. Itt, hogy minél hamarabb hozzászokjanak a szokatlan terephez és a klímához, rendszeresen menetgyakorlatokat tartottak. Ezek közül a leghosszabb volt az a májusi menetelés, amelynek során a Berseba - Hebron - Betlehem - Jeruzsálem - Berseba vonalon 170 kilométert tettek meg. No nem egyszerre, mert ekkor iktatták közbe az emlékezetes pár napos jeruzsálemi pihenőt és városnézést.

Az egyesült török és magyar csapatok kétszer kísérelték meg bevenni a Szezei csatornat, ami kudarcba fulladt, de a magyar tüzérségnek köszönhetően sikerült az angol ellentámadást lefékezni és a frontvonalat stabilizálni. Ezt követően a tarackosütegek még egy ideig a frontvonalon maradtak, majd novemberben visszahúzódtak Betlehembe téli szállásra.

Az Üdvözítő szülővárosában a vándorok szállásáról a szalézi és a karmelita szerzetesek gondoskodtak. Itt érte őket november 23-án Ferenc József halálának híre, akiért másnap rekviemet tartottak a Születés templomában. Két nappal később a szalézi kolostor udvarán a katonák ünnepélyesen letették a hűségüket Károly osztrák császárnak és magyar királynak.

Katonáink az 1916-os év karácsonyát nyugodt körülmények közt ünnepelték Betlehemben. A magyar katonák segélycsomagokat is kiosztottak az éhínségtől sújtott betlehemi lakosságnak.

A törökök az augusztusi kudarcot követően végleg felhagytak a szezei áttörés gondolatával. Az angolok ezzel szemben 1917. márciusában Gázánál masszív támadást indítottak a török és magyar erők ellen. Vesztükre: a magyar tüzérség, akik a front élvonalában felkészülten várták az angol támadást, megsemmisítő csapást mértek az angolokra. A magyar csapatok vesztesége minimális volt, azonban az ütközet első napján kézitűsében esett el maga a hadosztályparancsnok, Wladislaus Ritter von Truszkowski százados. Rajta kívül elesett még Nagy Mihály szakaszvezető, Lázár János és Kyrilla Bene tüzér, s az ütközet után sebesüléseibe halt bele Gonda Lajos főtüzér. Mindannyiukat az üteg háttérében álló kertben temették el. Ki tudja, áll-e még valahol a sírjuk Gázában? Truszkowski százados holttestét nem sokkal az ütközet után exhumálták, és egy, a jeruzsálemi Sion hegyén lévő kriptában helyezték katonai tiszteletadás mellett örök nyugalomra.

Az angolok április 17. és 19. között újra támadtak Gázánál, immár tankokat is bevetve, de ez a támadás is súlyos angol veszteségekkel végződött, hála a magyar tüzérségnek, akik az embermagasságú kaktuszligetek fedezékéből tizedelték meg taracktüzzel az ellenséget. Az angol veszteség katasztrofális volt: csak április 19-én 6444 embert vesztek, míg a magyar tüzérek a harcok befejeztével csak egyetlen sebesültről adhattak számot.

1917 októberében harmadszor is angol támadás indult az új parancsnok, Allenby tábornok vezetésével. Az alaposan átszervezett és megerősített angol erőknek ez alkalommal sikerült az áttörés Bersebánál, bár csak több napos kemény harc árán, ahol a magyar tüzérek ismét csak derekasan helytálltak. Ha az angol előrenyomulást már nem is lehetett megállítani, tüzéreink vitézül fedezték a török csapatok visszavonulását.

Az ütegek a háború befejeztével csupán csekély veszteségről adhattak számot, s miután a többi, a török hadszíntéren harcoló osztrák-magyar egységgel együtt Konstantinápolyban behajózták őket, Trieszten keresztül léphettek ismét hazai földre 1919 tavaszán.

A Sipotele-i haláltábor (Magyar Hírlap)

Sipotele neve még a történelem iránt érdeklődők számára is többnyire ismeretlenül cseng. Holott egykor ennek a román településnek a közelében létesült az első világháború egyik legembertelenebb hadifogolytábor, ahol a foglyok jelentős része ráadásul magyar volt.

Az első világháború közepén, 1916 nyarán a mindaddig fegyveres semlegességet választó Románia megtámadta szövetségését, az Osztrák–Magyar Monarchiát. Az Erdélybe betörő csapatok a katonák mellett

ezrével hurcolták el a civil lakosságot, akiket különféle táborokban gyűjtöttek össze. Sipotele község az akkori román–oroszl határ közelében volt található a Prut folyótól nyolc kilométerre, Iasitól pedig 40 kilométerre délre. A falu egy kis mocsaras völgyben feküdt. A településen alig 500-600 ember élt, egy jelentéktelen kis román falu volt szegény, nyomorgó lakossággal.

A román tisztiek kezdetben még hitegették a Sipotelébe beérkező foglyokat, hogy meglesz mindenük. 1916. október során az időjárás zordabbra fordult, és bár kaptak szalmát az emberek, még mindig a nyitott fal nélküli istállóba voltak bezúfolva. Amikor panaszra fordultak az elhelyezés körülményei miatt, azt a választ kapták, hogy „aki nem akar megfagyni, az építsen magának hajlékot”. Végül elkeseredésükben a foglyok három-négy fős csapatokba álltak össze, és elkezdtek maguknak ásókkal és lapátokkal vermeket ásni. Nem minden verem sikerült azonban jól, és az első esőzések beálltakor több is beomlott, maga alá temetve az ott lévőket.

1916 novemberére a tábor létszáma már elérte az ötezer főt. Decemberben, karácsony előtt megindult az összes román hadifogolytábor központosítása. Ennek jegyében például a tecuci táborban lévőket jelentős része is Sipotelére került. A várható újabb fogolytranszportokra azonban Sipotele nem készült fel. Nem bővítették a tábort, és semmilyen előkészület nem történt a növekvő számú fogolytömeg élelmezésének megoldására.

1917 januárjában a hideg és a hó újabb csapást mért a foglyokra. A táborban nem volt elég fa a fűtésre, és a föld alatti vermekben didergő foglyoknak már fáért sem volt erejük menni. Sokaknak olyan szakadt és hiányos volt a ruházatuk, hogy egyszerűen megfagytak.

Míndez csak a kezdete volt azoknak a megpróbáltatásoknak, amelyek ezután következtek. Nem véletlenül kapta Sipotele a haláltábor nevet. Megjelent a tífusz is, kezdetben csak egy-két, majd tíz-húsz ember halálozott el benne, végül már az egész táborban tombolt a járvány. Az életben maradt foglyok közül sokan az iszonyatos állapotok és az átéltek hatására megőrültek.

A tábort már annak idején is haláltábornak nevezték. Noha a későbbi haláltáborokkal ellentétben nem volt a tábor kimondott célja fizikailag megsemmisíteni annak lakóit, az embertelen körülmények végül mégis ezt idézték elő. Ezrek haltak meg a rossz ellátás, a hideg és a járványok miatt. Pontos adatok nincsenek az áldozatok pontos számáról. A tábort meglátogató svájci küldött információi szerint 1917 elején 17 ezer fő volt a sipotelei táborban, ebből hatezer fő halt meg. A hadifoglyok feljegyzései alapján azonban 15 ezer fő körüli lehetett a halottak száma.

1917. december 9-én Románia fegyverszünetet kötött, majd megindultak a tárgyalások a hadifoglyok hazahozataláról. A megállapodást 1918. március 23-án írta alá Románia és a Monarchia, majd 1918. április 10-én az utolsó hadifogolytranszport is hazatért. Ezzel véget ért a Sipotelében raboskodók kálváriája.

Befejező rész: **Szabó M. Attila** megjegyzésével: „Több órán át kutattam a haláltábor helyét, de sem térképen, sem pedig Iași megye települései között nem találtam. Ismerve a módszereket a nyomok eltüntetésére, vagy felszámolták a települést, vagy beolvadt egy másik faluba, vagy a nevét változtatták meg. Marad a szomorú történet, amelyről nagyon kevesen tudtak, akik pedig tudtak, azok saját biztonságuk érdekében hallgattak. A román történelemkönyvekben, tanulmányokban hiába keresnénk ide vonatkozó adatokat. A barcaföldvári haláltáborról (1944-1946) sem találunk román részről érdemleges adatokat. A cikk elolvasása után emlékezzünk a megkínzottakra, az áldozatokra.

Tokay László m. kir. hadnagy, nyá. alezredes (Chicago) emlékezik az utolsó, 1944-es Szent István hadnagyavatásra

E sorsdöntő történelmi esztendőben hazánkat a végveszély fenyegette. A háború vesztesre állott, a szovjet haderő elérte már a Kárpátokat. Országunkat a németek megszállták március 19-én.

Ebben a helyzetben zajlott le Budapesten a hagyományos évi hadnagyavatás, amelyet rendkívüli körülmények jellemeztek. Ez volt az utolsó Szent István napján rendezett avatás Horthy Miklós kormányzósága alatt, 1944.

augusztus 20-án, mely vasárnapra esett. Ez volt az első és utolsó alkalom, mikor a három tisztképző akadémiát: a Ludovikát, a Bolyai János Műszaki Akadémiát és a Horthy István Repülő Akadémiát együtt avatták. Ez volt az egyetlen avatás, mely nem a Ludovikán, hanem a hűvösvölgyi Bolyai János Műszaki Akadémián lett megrendezve. Ez volt az utolsó avatás a Trianoni Magyarországon, amelyen a Legfelsőbb Hadúr, Horthy Miklós Kormányzó is személyesen megjelent. Ez volt az egyetlen avatás, amelyen a három tisztképző intézet csapatzászlói is együtt jelen voltak és részt vettek a díszelgésekben.

A hagyományos és jól ismert eskütétel mellett, amelyet a szintén hagyományos kardrántás követett, az avatás legkiemelkedőbb pontja a Legfelsőbb Hadúr beszéde volt, melyet a 328 újonnan felavatott hadnagyhoz intézett. Ezek között voltam jómagam is, mint újonnan avatott páncélos hadnagy! A beszéd így hangzott el:

“Kedves Ifjú Bajtársaim!

A legszebb, de a legnehezebb és legönzettelenebb pályát választottátok. A mai sorsdöntő időkben ti vagytok a magyar jövő egyik legnagyobb reménysége. Erősítse meg szíveteket, lelketeket a magyar hősök szelleme, akik egy évezreden át védelmezték és védelmezik ma is drága magyar hazánkat. Legyetek kemények, kötelességtudók, fegyelmezettek és mindenk előtt lovagiasak. Ez volt hírünk mindig az egész világ előtt. Magyaroknak lenni sohasem volt könnyű. A tulajdonképpeni honvédelem mellett mindig európai hivatást teljesítettünk. A vezetésteekre lesz bízva a nemzet színe-java. A vezetés legfontosabb pontja a példaadás. Őrizzétek meg mindenk előtt a honvédség belső egységét és szálljatok szembe minden ezt veszélyeztető szándékkal. Ne engedjétek a soraitok közé beférközni semmiféle olyan törekvést, mely a magyart a magyartól elválasztja. Haladjatok az áldozatvállalás és kötelesség teljesítése útján, melyen elődeink előttünk jártak. Ez az út mindig egyenes volt. Bizalommal küldelek titeket az Alma Mater kapuján át az élet harcába, mert tudom, hogy magyaroknak és bátor katonának neveltek valamennyieteket. A magyarok Istene vezéreljen most kezdődő nehéz utatokon, melyen szívem egész melegével kísérek benneteket.”

A beszéd után a Legfelsőbb Hadúr feszesen tisztelgett és feltűnően hosszasan nézett végig az újhadnagyok sorain, mintha búcsúzott volna tőlünk. Örökre...

Mosonmagyaróvári HOHE hírek (Beküldte Ratkay Zoltán Imre)

2013. június 30-án, vasárnap este 18 órakor ünnepi szentmisével kezdődött a **Szent László napi megemlékezés** a mosonmagyaróvári Szent Gotthárd plébánia-templomban. Az ünnepséget a Római Katolikus Egyházközség és a Városvédő Egyesület Szent László Emlékbizottsága rendezte, melyen a Honvéd Hagyományörző Egyesület is részt vett. Négy zászlóval vonultunk fel a szentmisén és a Szent László szobornál. A szentmisét P. Forrai Tamás Gergely, a jezsuita rend magyarországi tartományfőnöke celebrálta. Utána a Szent László szoborhoz vonultunk, ott folytatódott az ünnepi megemlékezés. A szobor már 20 éve éke a Szent László térnek, Lebó Ferenc győri szobrász-éremművész alkotta 1993-ban. A Himnusz eléneklése után Dr. Kocsis Sándor, a Városvédő Egyesület elnöke köszöntötte a szép számú megjelenteket. Ünnepi beszédet Novák Ferenc koreográfus, rendező, etnográfus mondott. Elmondta, hogy nagyon fontos megemlékeznünk az ország nagyjairól, akik tettek valamit a magyarság megmaradásáért. Szent László királyunk uralkodását sok legenda kísérte, de lovag királyunk minden csatáját megnyerte, kiváló hadvezér volt. A műsorban közreműködött a Kühne Fúvószenekar Hernádi Sándor karnagy vezényletével, a Halmos László Énekegyüttes, és Kátai István színművész. A koszorúkat a HOHE tagjai vitték, majd a Szózat eléneklésével ért véget a megemlékezés.

A négy napos "Nyári Fesztivál" keretében lett megtartva a **Szent István Napok** Mosonmagyaróváron. A szervezők színvonalas műsort állítottak össze augusztus 20.-a megünneplésére. Volt a műsorban minden korosztálynak érdekes előadás, kiállítások, bábszínház, fúvószenekarok találkozója, Nagyidai cigányok táncműsor, a Mosoni Big Band, Ákos koncert, Mesterségek utcája és sok egyéb. A hagyományos ünnepi

szentmisére a Nepomuki Szt. János plébániatemplomban került sor. A mise után a meghívott vendégekkel együtt a Szt. István szoborhoz vonultunk. Ünnepi beszédet Nagy József kanonok, nyug. magyaróvári plébános mondott. A műsorban felléptek a Kühne Fúvószenekar és a Haller János Általános- és Szakközépiskola diákjai. A nyári zápor miatt rövidre fogott koszorúzás után a Fehér Ló Közösségi Ház Színháztermében folytatódott a műsor.

A Pro Urbe díjat Dr. Nagy István polgármester adta át **vitéz Harmath Lajos (92) nyug. ejtőernyős alezredesnek**. Az ünnepeltet Schubert zongoraművel, Petőfi-verssel, citeramuzsikával (48-as katonadalokkal) köszöntötték. v. Harmath Lajos a Honvéd Hagyományőrző Egyesület helyi szervezetének alapító tagja és örökös tb. elnöke, nagyon sokat tett a hagyományok ápolásáért. Kezdeményezte a Hősi Halottak Kegyeleti Kápolnájának felújítását. A hazafiságra nevelést szorgalmazta az iskolákban, sok helyen mondott beszédet, s a HOHE külföldi baráti társszervezetekkel együttműködési szerződéseket kötött. Ma is aktívan részt vesz a közéletben. A HOHE tagjai ez alkalommal köszöntik, kívánnak erőt, egészséget, boldogságot!

v. Harmath Lajos átveszi Mosonmagyaróvár Pro Urbe kitüntetését

Felhívás, kérés régi lapszámokkal kapcsolatban

Kedves Olvasóink, kedves Bajtársak,
arra kérjük Magukat, hogy ha vannak olyan régi **MHBK Bajtársi Tájékoztatóik** (ez Karintiában indult 1948. nov. 1-től) és régi **Hadak Útján** számaik (ami kb. 1950-től jelent meg), melyre már nincs szükségük, legyenek szívesek elküldeni szerkesztőségünk postafiók-címére, hogy archívumunkban tovább őrizhessük őket az utókor számára. Ha nagyobb tételről van szó, a postaköltséget utólag szívesen megtérítjük.

Köszönettel, a szerkesztő

Fekete Dénes (Miskolc): Cserkész Nemzeti Nagytábor Ócsán

A Magyar Cserkészszövetség 2013. augusztus 11-19 között Ócsán (Pest megye) rendezte meg a 2. Nemzeti Nagytábort, melyen mintegy négyezren vettek részt a nemcsak az országból, hanem a világ számos földrészéről. A rendezvény apropója: 100 éves a Magyar Cserkészszövetség, 80 éve volt a Gödöllői Jamboree.

A megnyitó ünnepségre és a zászlófelvonásra augusztus 12-én került sor. A résztvevőket Jakab István, az országgyűlés alelnöke, Hende Csaba honvédelmi miniszter, illetve a történelmi egyházak püspökei üdvözölték és kívántak nekik tartalmas programokat.

Maga a tábor a honvédség kiképző bázisán épült fel. Állt a törzs körletéből, illetve hét altáborból. Az első napok a táborépítéssel teltek, majd minden altábor önállóan szervezte további programját. Ezekben szerepeltek játékok, vetélkedők, tábortüzek, szentmisék, kirándulások, illetve szociális munka végzése Ócsa város közintézményeiben (kerítésfestés, tereprendezés, szemétyűjtés).

A tábor egész ideje alatt egy szem eső sem esett, kánikula volt, minden nap 30 fok felett volt a nappali hőmérséklet. Az országos tűzgyújtási tilalom miatt az esti tábortűzet jelképesen gyertya, vagy fáklya helyettesítette.

A nagytábor ideje alatt került sor augusztus 15-19 között a Magyar Öregcserkészek 19. Találkozójára. Programjukban előadások, táborlátogatások, illetve Ócsa nevezetességeinek megismerése szerepelt.

A tábor legidősebb cserkésze Soczó András (szül.1919-ben) volt, a legfiatalabb Vatai János (2006).

András bácsi reggeltől estig ahol csak tudott részt vett a rendezvényeken, illetve fáradhatatlanul nyilatkozott a média jelenlevő képviselőinek. Volt is miről, mert ő ott volt az 1933-ban a Gödöllői Világjamboreen, találkozott BiPi-vel, illetve Teleki Pállal is.

A táborzáró rendezvény augusztus 18-án volt. Budai Barnabás országos elnök elégedett volt a csapatok tevékenységével és további „Jó munkát!” kívánt nekik tevékenységükhöz.

Dr. Hende Csaba honvédelmi miniszter köszönti a tábor résztvevőit

---

Fekete Dénes: Sopron környéki zarándokút

A **Volt Hadifoglyok Bajtársi Szövetsége** Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Szervezete 12 fővel 2013. június hónapban három napos kegyeleti utat szervezett a Hűség városában és környékén. Célunk az volt, hogy Magyarországon és Ausztriában a II. világháború utolsó napjaiban elesett magyar katonák sírjait keressük fel, és azokon virágot helyezünk el.

Utunk első állomása a **Budaörsi** magyar-német katonai temető volt. Itt **Kovács Imre** nyá. ezredes úr, a Német Hadisírgondozó Népi Szövetség Magyarországi megbízottja fogadta delegációnkat és ismertetett meg bennünket a sírkert történetével. 2002-ben szentelték fel és mintegy 15 ezer német és 570 magyar katona

nyugszik benne, akik döntő többsége a Budapest környéki harcokban esett el. Hazánkban ez a legnagyobb méretű, mely még ma is fokozatosan bővül évente 40-50 fővel, akiknek a maradványait az ország különböző részein találják meg, majd azonosítanak, főleg építkezések során.

Sopronhorpácson felkerestük a község határában **v. Feledy József** m.kir.hv. alezredes sírját, akit orosz katonák öltek meg 1945. Pütkösnapján.

Másnap délelőtt a **Sopronbátfalvi** Hősi temetőt kerestük fel. A szépen rendben tartott sírkertben több ezer I. és II. világháborúban elesett katona nyugszik. Külön parcellában vannak eltemetve a várost 1944. december 6-án ért bombatámadás áldozatai.

Kegyeleti utunk utolsó állomása Ausztriában **Mattersburg** (Nagymarton) városa volt, ahol a Katonai temetőben fekvő mintegy kétezer német katona mellett 28 magyar is pihen. Hatalmas fák adnak nekik árnyékot, csendes a környék, semmi sem zavarja álmukat.

Utunkat a Miskolci Önkormányzat több képviselője is támogatta egyéni keretéből.

Az alábbiakban Fekete Dénesnek két még élő miskolci doni katonáról készített rövid portréját mutatjuk be – e számunkban Stubner Ferencet, a következőben Kovács Józsefet. (Fényképüket megtalálhatják előző, 540-es számunk 23. oldalán.)

Stubner Ferenc 1919. augusztus 26-án született Teresztenyéken (Borsod-Abaúj-Zemplén megye). Még kisgyermek korában szülei Tornakápolnára költöztek, így a hat elemít itt végezte, majd a leventekiképzést is ebben a községben kapta.

1940 decemberében hívták be Miskolcra katonának, a Szondi tüzér laktanyába. Az alapkiképzés után a parancsnoki szakaszba osztották be és híradó kiképzést kapott. Rövidesen ő lett az ezredparancsnok – v. Tarnay Károly ezredes - lovásza. Délelőtt lovaglás és loápolás volt a feladat, délután kiképzési foglalkozások voltak napirenden.

1941 áprilisában riadóztatták az ezredet, majd a Gömöri állomáson bevagoníroztak. Egységük részt vett a Jugoszlávia elleni háborúban. Először Szegedre szállították őket, majd onnan lábön Palicsra vonultak. A lövegekkel nem lőttek, de a csetnikekkel párszor tűzharcba keveredtek. Egy hónap múlva hazaszállították az alakulatot.

1942 júniusában az orosz frontra vezényelték ki az egységet. 6 nap, 6 éjszaka zakatoltak a szerelvények a Miskolc-Budapest-Vág völgye-Lengyelország-Kurszk útvonalon. A kirakodás után egy hétig a város melletti erdőben foglaltak körletet, majd előrevonás után a Don folyónál, az első lépcsőben lévő gyalogsági alakulatok mögött foglaltak tüzelőállást. Ősszel a napi tűzpárbajok, tüzelőállások kiépítése volt a feladat, majd a téli szállásokat készítették elő Horcsiban. Már nagyon várták a váltást, de a karácsonyt és a szilvesztert is kint töltötték.

Január 12-én délelőtt megindult az orosz támadás. A főcsapás nem az ő frontszakaszukon volt, az itt lévő csapatok tartották magukat és csak az ötödik napon parancsra kezdték meg a visszavonulást. Lovak híján az ágyúk visszamaradtak. A parancsnoki szakasz végig együtt maradvonult vissza és talán ennek is köszönhető, hogy átvészelték a hideg időjárást, az élelmiszerhiányt és épen, egészségesen megérkeztek a gyülekezési körletbe. Itt még előjárói intézkedésre próbálkoztak a Kassai tüzérekkel együtt egy tüzér alakulatot létrehozni belőlük, csak egy probléma volt, nem voltak ágyúk. Így Kijevbe bevagonírozták őket és hazautaztak. Miskolcon a Petőfi laktanyában egy hónap karantén után 1943. májusban szerelték le őrzetői rendfokozatban.

Nem sokat pihenhetett otthon. Egy hét múlva a színi csendőrőrs parancsnoka hívatta, és közölte vele, hogy katonaviselt csendőrökre van szükség. Nem sok választása volt. Kassán alkalmassági, novemberben már behívó Beregszászra. Kiképzés, ruhavarratás, majd áthelyezés a hat fős Turcai őrsre. Itt a feladat a rend fenntartása, illetve a közigazgatás működésének biztosítása volt. Nem volt különösebb probléma, pedig vegyes, román-magyar lakosú volt a területük.

1944 őszén közeledett a front, megkezdtek a folyamatos, nyugati irányba való visszavonulást, egészen Ózdig. Ezután a karácsonyt sikerült a nagyszülőknél Teresztyenyéken, a szilvesztert pedig otthon Tornakápolnán töltenie.

Az újév viszont rosszul indult, az oroszok a német nevéket malenkij robotra szedték össze. Géza öccsével őket is bekísérték Rudabányára, ahonnan gyalogmenetben irány Miskolc. Innen vagonokban 17 napig utaztak a Szovjetunióba, Dombászba. Rettenetes körülmények közé kerültek, a fabarakkban hideg volt, még ivóvíz sem volt elég, a bányában a munkakörülmények elviselhetetlenek voltak, az ellátás gyenge. Három hónap után a testvérével és még ketten úgy döntöttek, hogy megszöknek. Mit tudták ők, hogy helyileg hol vannak, milyen messze vannak Magyarországtól? Három nap szökés után elfogták őket és egy másik fogolytáborba kísérték a csoportot. Itt jobb körülmények voltak. Gyorsan beilleszkedtek, és amikor fél év múlva kiderült, hogy régi táboruk visszakéri őket, a táborparancsnok nem adta át a szökevényeket, mert nagyon meg volt elégedve a munkájukkal. Ők ugyan is mindent elvállaltak. Voltak kőművesek, festők, dolgoztak fűrészüzemből, malomból. Legtovább hordókészítőként ténykedtek, mert az oroszok sok káposztát savanyítottak. Folyamatosan volt megrendelés a hordókra.

1949 novemberében kerültek haza. A jobb megélhetés reményében beköltözött Miskolcra és a kohászatnál helyezkedett el. 1952-ben nősült, Nagy Margitot vette feleségül. Egy lányuk született, tőle egy unoka van. Felesége 2007-ben halt meg.

Feri bácsi a kohászatban - hogy előbbre jusson - tanulásra adta a fejét. Ennek köszönhetően a melegüzemből csoportvezető lett. 1977-ben vonult nyugdíjba. Ma Miskolc-Görömbölyön él unokájával és rendszeresen eljár a városrész nyugdíjas klubjába, ahol már ő a legidősebb.

Részletekben közöljük v. Ferenczy Lóránt m.kir. tüzér zászlós, az MHBK argentínai főcsoportvezetője (Buenos Aires) 2004-ben írott összefoglalóját a Magyar Harcosok Bajtársi Közössége argentínai "Czetz János" főcsoportjának történetéről – 1. rész: 1949-1975

1949-ben alakult az MHBK Argentínai Főcsoportja, első vezetője v. Keleméry Tamás m. kir. őrnagy volt.

1951-ben a Főcsoport a bajtársak áldozatkészségéből spanyol nyelven kiad egy "Fehér-Könyvet" 2500 példányban, amelyben a szovjet fogságban sínylő bajtársaink helyzetéről világosította fel a spanyol nyelvterület közvéleményét. A "Fekete-Könyvben" pedig a deportálásokat ismerteti. Ez a könyv az ENSZ elé is került.

1952 januárjában jelent meg a Főcsoport kiadásaként a "Pregonero Húngaro" című spanyol nyelvű értesítő első száma, amely ismerteti dicső magyar múltunkat és a magyar nép ellenállását a szovjet elnyomókkal szemben. Egy hónap múlva megjelent a második száma; a 4. szám megjelenéséről már több argentin napilap is megemlékezett, így a Clarín, az El Mundo, a Buenos Aires Herald és a Freie Presse. Ezt a havi értesítőt tiszteletpéldányként kapták a spanyol és argentin államelnökök, a legfelsőbb bíróság tagjai, a képviselők és szenátorok, a diplomáciai kar tagjai, a katonai vezetők és a sajtó képviselői. Utolsó száma az 56-os magyar forradalom alatt jelent meg. Ezután már az egész világ értesült a magyar nép szabadságharcáról.

1953-ban és 54-ben a Főcsoport magyar rádióműsort sugároz spanyol nyelvű bemondással az Excelsior adóállomás hullámhosszán, amit később a magyar kolónia folytatótt.

1956 május 20-án, Pünkösöd vasárnapján avatta fel az Argentínai Főcsoport a Magyar Egyesületek Tanácsával karöltve a Hősök és Mártírok Falát Buenos Airesben a Chacarita temetőben.

1956 július 13-a a Bajtársi Közösség és a magyar kolóniák fontos dátuma. Ezen a napon nyújtotta be dr. Ágh László az MHBK USA főcsoportvezetője az MHBK Argentín Főcsoportjának és az argentin magyar kolóniának díszes krokodilbőrbe kötött és kiváló magyar művészek által illusztrált Memorandumát az Egyesült Nemzetek Emberi Jogok Bizottságának, az ENSZ épületben, New Yorkban. A Memorandumot az elnyomott Magyarország sérelmeinek vázolására, továbbá a rabszolgasorsban sínylődő magyar hadifoglyok és polgári egyének kiszabadítására célzó akciót az Argentín Főcsoport és v. Keleméry Tamás őrgy. főcsoportvezető indították el még 1953-ban, s ehhez az akcióhoz aláírásukkal csatlakoztak a többi délamerikai főcsoportok: Brazília, Venezuela és Uruguay, Chile, Peru és Kolumbia csoportjai, továbbá az Egyesült Államokban lévő MHBK Főcsoport mind a húsz csoportjával, s végül az ausztriai és belgiumi főcsoportok. Így hatezer aláírást sikerült a Memorandum alátámasztására összegyűjteni, ami igen nagy erőt jelentett, mert a felsorolt országok mind az Egyesült Nemzetek tagállamai voltak. Az USA Főcsoport körülbelül egy esztendei előkészítő munkájának volt az eredménye, hogy az Egyesült Nemzetek Emberi Jogok (Human Rights) Bizottságának osztályvezetője, Mr. Lin Moushenc ENSZ diplomata, a Memorandumot személyesen átvette és annak a Human Rights Comisión 1957 márciusában Genfben tartandó ülészakába való beiktatásra elfogadta. Ez az eset mutatja, hogy világszervezetünk és az egyetemes magyar összefogás is mire volt képes. A memorandumot tehát 1957 elején kezdték tárgyalni, és több feljelentéssel együtt addig nem vették le a napirendről, amíg a Kádár-kormány valamivel több mint háromezeröttszáz politikai foglyot ki nem engedett a börtönökből.

1956 július 22-én, a Nándorfehérvári Diadal 500. évfordulóján a Pregonero Húngaro 32 oldalas rendkívüli számmal jelent meg, és egyháztörténeti, egyetemes történelmi és hadműveleti szempontból méltatta a győzelmet. Ugyanakkor Bajtársi Közösségünk "Déli Harangszó" akciót is kezdeményezett rádióadással és ünnepéllyel, amelyen az argentin előkelőségeken kívül küldöttségileg jelentek meg az ukránok, szlovének, szlovákok, németek, litvánok, lengyelek, lettek, kaukázusiak, horvátok, fehér oroszok, észtek és albánok.

v. Keleméry főcsoportvezető hatévi működés után lemondott tisztségéről, aki után rövid időre v. Paksy József tüzér százados, majd a Szabadságharc kitörésekor Kocsis László vezérkari ezredes vette át a főcsoport vezetését.

1956 október 23-án kitört a magyar Szabadságharc. A magyarság teljesen összeforrott és mindent megtett a Haza felszabadulásáért. A szabadságszerető argentinok száz százalékban velünk érezve a segítségünkre voltak. A nagy távolságok és a nagyhatalmak intézkedései, amelyek egy segítő akció munkáján túlmenőleg nem jutottak kifejezésre, megakadályozták az MHBK-t abban, hogy aktív segítségére legyen a szabadságharcosoknak. Külön hálával kell megemlékezni azokról az argentin lányokról és ifjakról, akik szabadságharcunk kitörésekor azonnal felajánlották nemes szolgálataikat a magyar ügynek. Ugyanez a hála illati meg a társemigráció azon tagjait, akik ugyancsak soraink közé akartak állni az ezeréves közös Haza felszabadításáért.

1957 januártól Laczházy Jenő vezérkari alezredes lett a főcsoportvezető 1961 áprilisáig, amikor v. Rugonyi György vezérkari alezredest választották, de ő július elsején lemondott; helyette, új választással, ifj. v. Vattay Ferenc vezérkari százados töltötte be a főcsoportvezető tisztségét.

1963-ban újra Laczházy Jenő bajtársunkat választották főcsoportvezetőnek.

1965-ben Czetz tábornok leszármazottainak nevében annak unokája, Sra. Celia Lederer Czetz de Carranza átadta közösségünknek Czetz tábornok két kézzel frott hagyatékát; azért nekünk, mert közösségünket tartották a leghivatottabbnak arra, hogy azokat megőrizze. Egyik a spanyol nyelven megírt "Mis Memorias" című életrajz, a másik pedig egy francia nyelven megírt napló.

1966-ban főcsoportunk jelentős összeggel támogatta a Szent László Iskola építését, amelyben ma ezer növendék tanul.

1969 augusztus 16-án emlékeztünk meg Szent István király ezeréves születési évfordulójáról.

1969 októberében főcsoportunk résztvett az argentin tisztképző akadémia, a Colegio Militar alapításának százéves évfordulója alkalmából rendezett ünnepség-sorozaton. Nemcsak az akadémiát, hanem annak első igazgatóját, a magyar Czetz János honvéd tábornokot, a piski csata győztesét is ünnepelték, akinek az 1848-49-es szabadságharc leverése után menekülnie kellett, és hosszas viszontagság után került Argentínába, ahol kiváló katonai érdemeire való tekintettel az argentin hadsereg ezredesi rangban átvette. Őt bízták meg a felállítandó katonai akadémia megszervezésével, s mint első igazgató éjt nappallá téve dolgozott négy-éven keresztül, s ő maga írta a tankönyvek nagy részét, amelyből van még olyan szakkönyv, amit ma is tanítanak. Kiváló munkájával és katonai szaktudásával fektette le egy modern tisztképző akadémia alapját. Száz év alatt tízezer akadémikust avattak katonatisztté. Az argentin kormány és hadsereg méltó keretek közt ünnepelte meg emlékét. Az ünnepségekre meghívták az összes latin-amerikai államok, továbbá Spanyolország, Anglia és az Egyesült Államok katonai akadémiait, akik az MHBK küldöttségével együtt vettek részt az “Academia Nacional de la Historia” nagygyűlésén október 9-én a Colegio Militar dísztermében, ahol Czetz tábornok leszármazottainak, valamint a volt igazgatóknak százévi emlékérmeket adtak át. -Október 10-én szállították át az első igazgató, Czetz János hamvait a recoletai temetőből a palomári akadémia e célra épített kápolnájába. Lovas díszszázad kétoldali kísérete között ágyútalpon hozták a márványkoporsóba zárt hamvakat, miközben a tüzérség díszlőveket adott le. A hamvakat a táborigi püspök szentelte meg, majd a falba épített kriptába kerültek, amelyet hatalmas márványtáblával zártak le. Az akadémia igazgatója beszédében kiemelte Czetz magyar származását, méltatta érdemeit, harcát a szabadságért, majd azzal fejezte be beszédét, hogy “azért hozták ide hamvait, hogy az általa annyira szeretett akadémikusai közt aludja örök álmát.” Ezután főcsoportunk küldöttsége helyezte el az MHBK koszorúját a sírbolt elé, amely az egyetlen engedélyezett koszorú volt. Az ünnepélyt az argentin és külföldi akadémikusok díszmenete zárta le. -Az október 11-i ünnepségen Argentína hercegprímása nagy papi segédlettel felszentelte az új kápolnát, amelyen az államelnök is megjelent feleségével és kíséretével. Az ünnepélyes szentmise után az államelnök megszemlélte a külföldi iskolák növendékeit, majd azok díszmenetét. Ezután a főépületben fogadta a képviselők vezetőit és Bajtársi Körünk küldöttségét.

1970-ben főcsoportunk ifjúsági célokra és a Szent László Iskola bővítésére, telekvétel és építkezésre, jelentős összeget adományozott.

1972-ben emlékeztünk meg az Aranybulla 750 éves, Czetz János születésének 150, a Ludovika Akadémia működése kezdetének 100 és a főcsoportunk zászlóavatásának 20 éves évfordulójáról.

1974-ben egészségi ok miatt lemondott Laczházy Jenő bajtársunk, aki 15 éven keresztül volt elnökünk. Új főcsoportvezetőnek Kolosváry Kiss István tüzér századosot választották.

1975 közepétől Kolosváry Kiss bajtársunk betegszabadságot kért, így 1978-ig ideiglenes vezetés volt dr. Sömjenyi Ernő orvos-százados helyettes vezetésével.

HALÁLOZÁS

-v. Szmolnik Lajos ny. rep. őrnagy jelentette Ausztráliából, hogy volt bajtársa, **v. Éliás István** ny. rep. hadnagy életének 84. évében 2013. április 22-én elhunyt. 1944-ben a M. Kir. Marosvásárhelyi Gyorsfegyvernemi hadapródiskola növendéke volt.

-Az MHBK chicagói fűcsoportjának több évtizedes tagja, **Javorik Tamsnn Edith** 2013. július 20-n hosszú, súlyos betegség után visszadta hűséges lelkét a Magyarok Istennek.

-A HOHE 2013. augusztusi *Tjkoztatjban* ll, hogy két kedves bajtársuk hunyt el az v el felében: **Dr. Maschek Rudolf** ny. rnagy, április 5-n, 89 éves korában Szegeden (1944. november 15-n avatták légvédelmi tüzér hadnaggyá), valamint **v. Vécsey László** ny. alezredes, 88 vesen Tatabányán május 19-n. t pncelos zszloss szintén 1944. november 15-n avatták.

-A HOHE jelentette, hogy **Peterdi Loránd** volt kszegi katonaiskols, majd soproni gyalogsági hadaprdiskols, 1955-ben pedig Sujánszky Jenő ellenálló társa 2013. augusztus 7-n 85 éves korában Budapesten elhunyt. 1991-ben rehabilitálták s főhadnaggyá lptettk el. Szegeden helyeztek rk nyugalomra szeptember 6-n.

-**Sáfrány István** rehabilitált hadnagy, 88 éves korában, 2013. júniusában Clevelandben elhunyt. A Nagyváradi Honvéd Hadapródiskola utolsó felavatott tüzér zszlosainak egyike, a legutolsó m. kir. tiszt évfolyam tagja volt.

-Elsőként Kiss Barnabás atyától, a detroit Szentkereszt magyar templom plbnostl kaptam a hírt, hogy "Loyolai Szent Ignác ünnepén, 2013. július 31-n az r magához hívta **Sikldi Sándor atyát** (*1947 Ditró), a cleveland Szt. Imre magyar templom majd negyedszázadon t plébánosát, életének 67. vben. Szentsgekkkel megerstv indult a nagy útra." Sikldi atya 2010 végétől 2012 őszéig (a cleveland Szt. Imre templom jranyitsig) Chicagóban szolgálta a magyarokat a Szt. István templomban. Chicagói MHBK-kápláni működéséért az MHBK koszorús jelvényével tntettk ki.

-letnek 93. vben Clevelandben elhunyt **zv. Dr. Somogyi Ferenc Sarolta** (Budapest, 1921. július 15 – 2013. szeptember 3), 1950 óta a helyi közösség oszlopos tagja, a Magyar Kongresszusok egyik állandó szervezője, s mintegy 50 magyar emigrációs könyv korrektora. A Sunset Memorial Cemetery magyar részlegében helyezik örök nyugalomra.

RÖVID HÍREK, LEVELEK, KIEGÉSZÍTÉSEK

-**v. Pankovits Gyula ny. ezredes (Budapest)**, a Budai Szabadságharcos Ezred és a Budai Nemzetőrség nevében nyugállományba vonulásuk alkalmából **Emléklapot** adományozott **Borbás Károly volt fszerkesztnknek és feleségének, Erzsébetnek**, jó egzszsget és sok boldogságot kívánva.

-**Lengyel Alfonz ny. professzort (Sarasota, Florida)** a honvédelmi miniszter 2013. szeptember 27- hatállyal ny. ezredessé léptette elő. 2014-ben, élete 92. vben lesz 70 ve ludovks hadnaggyá avatásának. t idzzk: "Egész életemben gy éreztem, hogy láthatatlanul is rajtam van az egyenruha. Engem Sska ezredes r, ahogy  szokta mondani, "VASHADNAGYNAK" nevelt. Amit n magamért és a szlhazmrt elértem, azt a Ludovikai neveltetsemnek köszönhetem."

-Ugyancsak **Lengyel Alfonz** fejezte ki hljt **Dr. Hende Csaba honvédelmi miniszternek** a magyar cserkszetrl szl augusztusi beszédéért (melyet a miniszter "A cserkszk nem „gyerekekatonk”" címmel tartott). Ahogy rja, "Mint 70 évvel ezelőtt (1943-ban), kisbarnaki Farkas Ferenc által avatott cserkész csapatistizt, szívem minden melegével gratulálok Miniszter r nyilatkozatához. Amikor n cserkszistizt lettem, akkor még Ludovks voltam. Ferenc B kiküldött a Kolozsvár közelében lévő Lomb- Cserkszpark nyári tborozsra, helyettes táborparancsnoki megbízással, ahol a harcászat elemeit tanítottam."

-A Magyar Vidék Országos 56-os Szövetség v. **Pintér Kornél elnök** javaslatára **Simonyi László MHBK központi vezető (Chicago)** a *Hűség 1956-hoz Érdemkereszttel* tüntette ki, "1956 szellemi örökségének megőrzéséért és a bajtársi közösségnek tett kiemelkedő szolgálatért". Simonyi László írja, hogy *"Megköszöntem, nagyon meglepett, mert én sohasem gondoltam kitüntetésre azért, ami nekem, mint hű, régi magyarnak úgyszólván kötelessége. Hálával viselem majd."*

-Az életének 100. évében 2012. december 31-én **Pittsburgh-ben** elhunyt **Salyi Pál m. kir. százados** (*Kassa, 1912 – l. idei első számunkat) **lánya** megköszönte a neki küldött lapszámot. Ahogy írja, májusban édesapja temetése alkalmából Magyarországon járt, mely élete első ottani látogatása volt és rendkívüli hatással volt rá. Unokatestvérével meglátogatták édesapja volt katonaiskoláját, valamint a Ludovika Akadémia újra megszépülő épületét is.

-A 93. évében járó **Soós József (Baltimore, Maryland)** megköszönte, hogy megemlékeztem a emigrációs magyarságért tett szolgálatait az előző lapszámban. Azóta megírta, hogy ő ezt csak kötelességből tette, de amire igazán büszke az az, hogy m. kir. katonaként megjárta a Dont és ott is helytállással szolgálhatta hazáját, melyért Tűzkeresztet kapott. Küldött egy kivonatot az Amerikai Magyar Értesítő c. egykori lapjából, az 1983 márciusi számból, melyben részletesen megemlékeztek a doni magyar hadseregről.

-A **Vitézi Rend** elküldte szerkesztőségünknek testvérlapunk, a **Vitézek Hírmondója** 2013. 1. és 2. számait. Ebben rendszeresen beszámolnak a világban lezajlott vitézi avatásokról. Köszönet értük!

-**Horváth Lajos '56-os szabadságharcos**, a POFOSZ "Hazáért Érdemkereszt" kitüntetését küldte el megemlékezésért **Torontóból** "1956 október Dunaföldváron" címmel, melyet köszönünk szépen.

-**Nagy László Pennsylvaniából** küldte el könyvét, melynek "Nem törött el a korsó" címet adta. A kommunista elnyomtatásról ír s utána az új élet kezdetéről az USA-ban, ahol a Special Forces szolgálatában ért el sikereket. Köszönjük a könyvet!

-**Könyv a királyi csendőrségről.** Június 25-én Budapesten bemutatták **Szakály Sándor** hadtörténész professzor csendőri vezetőkről szóló kötetét, melynek címe *"A kik a magyar királyi csendőrséget 1919 és 1945 között vezették"*. Boross Péter volt miniszterelnök arról beszélt, a kötet segíthet abban, hogy a csendőrségről kialakult sztereotípiákat eloszlassa.

-**Fekete Dénes** bajtársunk (**Miskolc**) rendszeresen küld könyvismertetőket. Legutóbb **Sztojalovszky Béla: Visszaemlékezés katonaéletemre és hadifogságomra (1940 – 1948)** c. kötetére hívta fel figyelmünket, melyet az Észak-Magyarországi Hadtörténelmi Egyesület 2011-ben adott ki. Köszönjük szépen.

Kiegészítés:

Muhoray Kornél kért kiegészítést **Clevelandből**, a nagybátyjáról, **Muhoray Emilről** írt cikk kapcsán. A méltatást eredetileg **Sőregi Zoltán** írta, amit a múltkorai közléskor ismeret hiányában nem tüntettünk fel. Ahogy Muhoray úr írja, *"Sőregi Zoltán igazán sokat kutatott nem csak a nagybátyám, hanem, a kerékpáros katonák után is. Köszönöm, hogy maradandó emléket állítottak a soraikon keresztül a nagybátyámnak, és hősi halált halt unokabátyámnak. Üdvözlettel, Muhoray Kornél"*